

60.

a/4766

Azon okból közlöm panaszom tartalmát, hogy Borsodvármegye közönsége esetleges egyoldalú hangulatkeltő óvatiók helyett nyugalommal várja az ítéletet és tudja meg, hogy az elbírálás most oly férfi kezében van, ki saját kijelentése szerint a **jog, törvény és igazság**-ot szolgálja.

Ezen férfi pedig Széll Kálmán, Magyarország miniszterelnöke és belügyminisztere, kihez a következő beadványt intéztem:

Nagyméltóságú Miniszter Ur!
Kegyelmes Uram!

Az egész ország közvéleménye nagy figyelemmel kíséri Nagyméltóságodnak a közigazgatás bajai orvoslására irányuló nemes törekvését.

A nyilvánosság előtt fekvő tények napról-napra élesztik és fokozzák azt a megnyugvást, hogy a multak emlékeivel ellentétben az a ki közérdekben Nagyméltóságodnak az igazságosságába és pártatlanságába vetett hittel fordul alapos panaszszal Nagyméltóságod elé, az nem csalódik azon feltevésben, hogy az igazság kiderítése sürgős és alapos vizsgálattal biztosítva van.

Tisztán a közérdek által vezéreltetve egy vármegyének, Borsodvármegye felzaklatott közvéleményének megnyugtató és a visszaéléseknek sürgős megtorlása érdekében fordulok panaszommal Nagyméltóságodhoz.

Dr. Tarnay Gyula Borsodvármegyeének alispánja már ugyszólván megválasztatásának első idejétől sűrűn szolgáltatott alkalmat és okot arra, hogy eljárása a tisztán a közérdek által vezérelt megyebizottsági tagok részéről nemcsak kifogás alá essék, hanem éber figyelemmel is kísértessék.

Bünperbeli iratok és hirlapi közlemények jöttek nyilvánosságra, amelyek dr. Tarnay Gyula alispán úr ellen a legsúlyosabb vádatokat és az egyéni becsületet súlyosan érintő rejtett gyanúsításokat tartalmazták anélkül, hogy a nevezett alispán úr csak egy esetben is, a törvényes megtorlás útjára lépett volna és ez által ártatlanságának kiderítése mellett az alispáni tiszt méltóságát és állásának tekintélyét megvédelmezte volna.

Igy köztudomásúvá lett, hogy dr. Miklós Gyula Borsodvármegye volt főispánja a közte és dr. Szabó József közt a debreczeni kir. Törvényszék, mint büntető bíróság előtt lefolyt bünperben, — mely bünper iratainak beszerzését tiszteletteljesen kérem — oly súlyosan becsmérő állításokkal illette a nevezett alispán urat, hogy szinte hihetetlennek látszik, ha egy alispán az általa ismert ezen tényeket ártatlanságának tudatában megtorlatlanul hagyja.

És Tarnay alispán ur eddig tudtommal egyetlen lépést sem tett, hogy egyéni reputációját és az állásának méltóságán esett csorbát kiköszörülje.

Szemelvényként ide iktatom, hogy a volt főispán, dr. Miklós Gyula 1896 márczius 10-én felvett vallomásában szószerint a következőként nyilatkozott Tarnay Gyula alispánról: «Tarnay Gyula minden állását nekem köszönhette, a mi miatt örök hálára kötelezettnek nyilvánította magát irányomban, bizalmamat birta mindaddig, míg a «Magyarország» közleménye folytán főispáni állásomról leköszöntem, ettől fogva hálátlan és perfid eljárást követett irányomban; politikai ellenfelemmel szövetségelt, hátam megett hazug híreket terjesztett . . .»

továbbá: «Tarnay Gyula ígéretének ellenére titokban ellenem működött, épen ez volt annak oka, hogy én a jelöltségtől visszaléptem, s akkor rögtön szakítottam vele; minden érintkezést megszakítottam, sőt őt nyilvánosan is pld. Budapesten Gaszner Pálnál lealáztam, amenyiben neki nem is köszöntem, majd Miskolczon az utcán a Schopper-szálloda előtt, midőn Benitzky Aladárral jöttek, az utóbbinak köszöntem, ellenben Tarnaynak alázatos köszöntéseit megvető háttal fordulással viszonztam, mi Benitzky Aladárnak rögtön feltűnt.»

Nagyméltóságod megítélésére nyugodtan bizhatom annak eldöntését, hogy maradhat-e a közbizalomnak letéteményeseként valaki az alispáni székben, a kiről volt főispánja bíróság előtt minden megtorlás nélkül ilyen vádakot emelt.

Tiszteletteljesen kérem tehát, méltóztassék a debreczeni kir. Törvényszéktől, mint büntető bíróságtól, az erre vonatkozó 99. L/96. sz. a. őrzött iratoknak hiteles másolatát bekivánni és a vizsgálatot ezen vádaknak kiderítése céljából elrendelni.

Mint fontos előzményét jelen panaszomnak még fel kell említenem azon hirlapi polémiát, a mely a Grünfeld Ödön és Neustadt Ignác ellen borhamisítási panasz folytán Tarnay alispán úr által hozott ítélet folytán látott napvilágot s a melyre vonatkozólag a hirlappéldányokat az elrendelendő vizsgálat során be fogom mutatni.

Ezen ügyben is az alispán úr — bár nem kifejezetten — de félre nem érthető célzatossággal oly súlyos gyanuval terheltetett, hogy ő maga is indítatva érezte magát arra, hogy egy hirlapi közleményben a megtorló lépések folyamatba tételét kilátásba helyezze, de ennek daczára mai napig, legalább tudtomra, semmi lépést nem tett.

Fel kell még említenem, hogy a gróf Szirmay Alfréd gondnokság alá helyezése ügyében is olyan, az alispán urnak tudomására jutott hírek forognak a vármegyében, hogy azokkal szemben is kötelességében állott volna az alispáni állásnak és saját reputációjának megvédelmezése.

Tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, méltóztassék az itt felsorolt három ügyre vonatkozólag az iratoknak az elrendelendő vizsgálatához való csatolását elrendelni.

A Szirmay Alfréd gondnokság alá helyezésére vonatkozó ügyiratok beszerzése után tisztelettel kérem az árvaszéki elnöknek és az ügyben határozó ülnököknek kihallgatását is oly célból elrendelni, hogy az alispán urnak ez ügyben tanusított eljárása és beavatkozása kiderítettessék.

Mindezeket azonban, csupán mint panaszomnak történeti előzményeit annak igazolása céljából hozom Nagyméltóságodnak tudomására, hogy ezen előzmények után jogosnak és indokoltnak tekintse Nagyméltóságod, hogy magam és több megyei bizottsági tagtársam az alispán urnak ezen megfoghatatlan viselkedését elég oknak tekinthessük és tekintjük arra, hogy egyéb hivatalos ténykedésére vonatkozólag is kötelességszerűleg élesebb ellenőrzés alá vegyük az alispán urnak működését, a ki iránt ezen előzmények után bizalmunk nagymértékben megingott.

Gondos megfigyelés és puhatolás tárgyává tettük ez okból az alispán urnak működését.

A szállongó hírek alapján senkit, de különösen egy alispánt gyanúsítani nem akarva — miután jogász nem vagyok — megbízam ügyvédemet, dr. Nagy Pétert azzal, hogy egy megyebizottsági tag kíséretében szerezzen alapos tájékozást az iránt, mi való a napról-napra hangosabban nyilvánuló gyanuból.

Megbizott ügyvédem egy köztisztelőben álló és a vizsgálat során megnevezendő megyebizottsági tag kíséretében megbízatásában eljárván, beszámolt eljárásának eredményéről.

Annak előterjesztése mellett tehát, hogy az alább előterjesztendő adatokat nevezett ügyvédemnek és a megnevezendő megyebizottsági tagnak közvetlen meggyőződése alapján bocsátom Nagyméltóságodnak rendelkezésére, a közetkezőkben adom elő a megállapított hivatalos adatokat:

Megbizott ügyvédem, a megyebizottsági tag kíséretében a megyei számadások megvizsgálásához kezdettek és e célból 1901 január havában egyenesen az alispánhoz fordultak a számadásokba való betekintésre szóló engedély megadásáért.

Már itt feltűnt, hogy az alispán az 1898. és 1899. évekre vonatkozó betegápolási alapra vonatkozó számadások betekintését azon ürügy alatt tagadta meg, hogy azokat, miután rendbe akarja hozni, saját szobájában őrzi.

Mit keresnek az 1898. és 1899. évi számadások 1901 január havában az alispán úr szobájában, holott azok a vármegye pénztár-szekrényében őrzendők.

Miként jut az alispán úr, aki különben is állandó irógörcsben szenved és írásbeli munkát egyáltalán nem végez, ahoz, hogy a számadásokat ő hozza rendbe, holott ez a pénztári személyzetnek feladata és kötelessége?

Miután az alispán, amint mondá ezen számadásokat rendbe hozta, 1901 január 17-én ügyvédem és a vele járó bizottsági tag a velük most már közölt számadásokat megvizsgálván, a következő eredményre jutottak:

«Megvizsgálták az 1898. és 1900. évi házi pénztári, 1898., 1899., 1900. évi betegápolási alap, 1900. évi kórház-építési alapszámadásokat s ezekből azt tapasztalták, hogy az alispán úr legtöbbször a vármegye megbízása nélkül és minden legcsekélyebb indok nélkül lépten-nyomon költséges utazásokat tesz, azokról számláit sokszor meg nem engedett címek felhasználásával állítja ki, azokat előzetes számvevői kritikának soha alá nem veti, hanem a számlák összegét önmagának kiutalványozván, azokat csak utólag láttamoztatja a vármegye számvevősége által. Az alispán számláit a legkülönbözőbb természetű s egészen más rendeltetésű pénztárak terhére utalványoztatja s egy-egy évben 800—1000 koronára terjedő összeget szed fel az 1898., 1899., 1900. években a vármegye különféle pénztáraiból.

Ezen állításaim bizonyítása céljából hivatkozom az 1898-ik évi házi-pénztár X. fejezete 378, 381, 408, 452, 462 tétel számaira; a betegápolási alap 1896. évi számadásainak 20, 25, 28, 31 tétel számaira; s ugyanezen alap 1899. évi zárszámadásainak 29, 49, 55, 62. sz. tételeire; az 1900. évi kórház-építési alapszámadás 33. sz. tételére a betegápolási alap 1900. évi számadásainak 49, 69, 77, 81, 93. sz. tételeire; az 1900. évi házi-pénztári számadások 84—115, 154; 325. sz. tételeire, melyekben ezen pénztárak terhére az alispán úr busásan felszámított napi, szállodai, kisebb-nagyobb cím nélküli s fiáker-költségek czimén önmagának összesen 2622 korona 96 fillért utal ki s felvesz ezen pénztárakból.

Megjegyzem, hogy az 1899. évi házi-pénztári számadások ez időszert Nagyméltóságod előtt a magas kir. belügyminiszter előtt feküsznek

s így azt, hogy ennek a pénztárnak terhére 1899-ben mennyit vett fel uti számláira dr. Tarnay, megállapítani módomban nem volt.

Dr. Tarnay Gyula a fent idézet tételszámok alatt érvényesített számlái szerint most a homok, majd a closettek, bábák ügyében járt Budapesten s a pontosan lemásolt s általam őrzött uti-számlák szövege szerint villamosvasutat, gőzhajót, földalati vasutat negligálva, fiákeren jár, vagy legalább fiákert számít fel minden eljárásánál s rendszerint a Pannoniában szállva meg, a mustrára elvitt kis zacskó homokot 6 frt fiáker költséggel szállítja a műegyetemnek a Pannonia szomszédságában lévő vizsgálati helyiségébe. (Lásd betegápolási alap 1899-ik számadások 29. tételszámát.) Sőt tekintet nélkül 1400 koronára felemelt uti általányra, minden számlájára felszámítja a miskolczi fiáker költségeket is.

Dr. Tarnay Gyula alispán úr mindezen számláit önmaga által maga magának meghagyott utakról állítja ki. A számvevővel előzetesen nem számfejteti, azokat maga-magának kifizetteti, s a számvevővel utólag láttamoztatja, jegyezteti fel.

Számláiba napidijjain felül (melyet Bécsben 9 frtban hoz maga javára számításba) szállodai, hordár, s kisebb kiadások czimletein hoz be követeléseket a maga javára s fiákker költségeket a városokban tett eljárásairól.

Megvizsgálván az 1898. évi házi pénztári számadásokat úgy azokból, valamint azoknak az ugyanezen évi betegápolási számadásokkal történt egybevetéséből a következő felette érdekes és fontos adatok tűntek elő:

A házi-pénztári 1898. évi számadás 381. tétele alatt dr. Tarnay Gyula alispán 1898 február 17-iki kelettel s 1919/98-ai számú határozattal 50 frt 60 krt utalványoz ki magának a házi-pénztárból azon utazásért, melyet ő 1898 február 5., 6., 7. és 8. a Győrvárosi kórház megtekintése céljából teljesített. **Az utalványon azonban szemmel láthatólag kivehető, hogy az 1898. évszám az utalvány fejezetén, továbbá a keltezésnél és a küllapon, sőt a pénztári ellenőri érvényesítés keltezésén is szemmel láthatólag 1899-ből van 1898-ra kijavítva, az utalványra vezetett alispáni nyugtán a bélyeg ugyancsak szemmel láthatólag már egy-izben kiállított hasonló nyugtáról van lenyalva s újból felragasztva.**

Ezen nyugta illetve utalvány kiállításával mindenben megegyezőleg van a 408. tételszám alatti utalványon és nyugtán is az évszám kijavítva és a nyugtabélyeg ujjal felragasztva.

Különös és feltűnő dolog, hogy ezekben a házi-pénztári számlákban sehol sincs szállodai költség felszámítva, míg ellenben az 1898. évi betegápolási számadásoknál lévő hasonló alispáni utiszámlákon, melyek nem kerülnek belügyminiszteri felülbírálás alá, a szállodai költség mindenütt szerepel.

Ha már most ezen adatokkal egybevetjük azt, hogy az 1899. év elején a magas belügyminiszterium bizonyos vármegyei számadások megvizsgálásának ügyével kapcsolatban kifogásokat tett az alispán némely számadási tételei ellen s az azokban felszámolt és jogtalanul felvett összegek egy részét a pénztárba visszafizettetni rendelte, önként felmerül az a gyanu, vajjon az 1898. évi házi-pénztári számlák, amelyekben eredetileg szállodai költségek is lehettek, nem cseréltettek-e ki 1899-ben újabb számlákkal azon célból, hogy ezekből a miniszterium által kifogásolható szállodai költségek kihagyatván, az ekként kihagyott összegek az új számlákban hordár, fiáker és több napidij felszámításával megfelelőleg kiegyenlítettvén, e szállodai költségek czimén már jogtalanul felvett összegeket az alispán visszafizetni ne legyen kénytelen.

Ha a megejtendő szigorú vizsgálat alapján az derülne ki, hogy a szóban levő számlák az alispán ur által vagy az ő meghagyására a pénztári személyzet

által kicseréltek, az esetben ezen kicserélés a következő okokból történhetett:

Valószínű, hogy az alispán úr megsemmisített régi számláiban szállodás költségek is fordulnak elő. A számlák 50 frt 60 kr. illetve 57 frt 20 kr. összegei a számlákban felszámításba hozott szállodai költségekkel együtt állottak elő. Az új számlák végösszege nem kisebb 50 frt 60 kr-nál illetve 57 frt 20 kr-nál, jóllehet azokban szállodai kiadások címén felszámítva semmi sincsen, azonban napidíjak címén van nagyobb összeg felvéve oly módon, hogy az első számlában szerepelt egy-két napidíj helyett 4—5 nap van az új számlában felvéve. Az alispán úr tehette ezt azért, hogy daczára a miniszterium által a szállodai költségekkel szemben elfoglalt álláspontnak, az 50 frt 60 kr. és 57 frt 20 kr. összegeket megtarthassa, anélkül, hogy visszafizetésre kötelezhető legyen. Kihagyja a kifogásolható eredeti, valódi tételt s tesz helyébe az eltöltött napok számának fölemelése által egy valótlantételt.

Igazolni látszik ezen feltevést az, hogy az alispán úr az 1898 február 17-én keltezett újabb számlájában azt mondja, hogy ő 1898 febr. 5-én este már Győrött volt, sőt február 6., 7., 8-án ismét Győrben volt, holott ő 1898 február 5-én s még 6-án reggel is Budapesten a Pannonia szálloda vendége volt, honnan 1898 február 6-án a d. e. 9 órakor induló vonattal ment Győrbe, hol a vármegyeházán s a kaszinóban s a Fehér Bárány-szállodában bőven időzvé. járt rövid időre a kórházban is, de már este onnan elutazott.

E tényállás bizonyítékai kezeim között vannak, a vizsgálat során általam a vizsgáló hatóság rendelkezésére fogom bocsátatni. Ha a vizsgálat során a fenti feltevések beigazolást nyernek, az esetben világos, hogy dr. Tarnay Gyula alispán úr számlájába hamis adatokat foglal bele, a közszolgálat érdekében Győrött időzik a papiroson, fel is szedi azért a napidíjakat, tényleg azonban nincs ott. Ez esetben köztulajdonná vált okiratokat semmisített meg s azok helyébe valótlantartalommal bíró más okiratokat készít abból a célból, hogy azáltal a kormányzott vármegye közönségének rovására magának jogtalan előnyt szerezhessen. Eljárásában hivatalos hatalmának kényszerével eszközökkel teszi a neki alárendelt pénztári és számvevői személyzetet is, mert az 1899. évben készített újabb okiratokra 1898. évből keltezett feljegyzéseket irat.

Felhivom a vizsgálat figyelmét arra is, hogy a fent megjelölt számlákat kísérő határozatok minden valószínűség szerint **azon írógéppel irattak, mely 1898 február 17-én. sőt 1898 április 25-én is még a vármegyén meg sem volt**, továbbá, hogy a határozatok kelte 1899-ről 1898-ra kézzel van kijavítva.

Mindezekre vonatkozólag a pénztár egész személyzetét s a főszámvevőt is kihallgattatni kérem, annál is inkább, mivel ha ez bebizonyul, az alispán úr e ténykedésében szerintem a fegyelmi vétség ismérvein kívül meg vannak a magyar büntető törvénykönyv 394. és 398. §§-aiban meghatározott közokirat hamisítás bűncselekményeinek törvényes alkotó elemei is.

Dr. Tarnay Gyula alispán úr a hivatalba léptekor 300 frt összegre rugott utazási általányt successive 700 frtra emeltette, s ma ennyit húz a vármegye pénztárából. E 700 frt, vagyis 1400 korona összegű uti-általányból 600 korona a házi-pénztár terhé, 800 korona pedig az utifentartási alap pénztárának terhé képezi.

A felemelés ily szokatlanul magas összegre azon indokolás mellett történt, hogy az alispán a vármegye érdekében rendkívül sokat utazik a vármegye területén s ezen igen sok utazásának nagy költségeit a 300 frt nem fedezi s így ő a vármegyében teljesített utjaira tetemesen ráfizet.

Ez indok előtt meghajolt a vármegye közönsége, s hogy a vármegye

fejét minél többször láthassák a vármegyei községek, fölemelte az alispán uti-általányát 700 frtra, ennyi ma is, bár hirlük, hogy ujabban majd 900 frtra emelik.

Mit tapasztalunk azonban, ha azt vizsgáljuk, hogy hányszor, hová, mikor, mi költséggel jár hát tényleg a vármegye alispánja, dr. Tarnay Gyula?

Tapasztaljuk azt, hogy a járási székhelyekre **a 300 frtos uti-általány idejében fennállott kötelező évenkénti alispáni látogatások számát le szállította kettőről egyre** s mig Budapestre homok, closett, bába ügyekben 4—5 napra kész rögtön felzónázni, addig a vármegyei járási székhelyek legfeljebb egyszer, más községek pedig soha, vagy csak nagy ritkán látják az alispánt, akit természetesen ha jön, viszi a főszolgabíró kocsija, szívesen ellát a főszolgabíró vagy valamelyik birtokos úriember s így, ha már igen gavallérosan osztja is a borraivalót, az alispán úr a régebbi 300 frt uti-általányt el sem költi s így a sűrű alispáni utakra kapott 600 korona többletet illetéktelenül szedi fel s a vármegye közönségének az uti-általány fel-emelése körül tanusított jóhiszeműségével illetlenül visszaél.

Ennek szószerinti valóságáról a vizsgálat igen könnyű szerrel szerezhethet pozitív adatokat, ha megkérdezi az alispán urat, hogy az 1898. 1899. és 1900. években hol, mikor, minő költséggel járt?

Jellemző egyebiránt az is, hogy az alispán úr az ő összes uti-számláiban Miskolcz város területén is fiáker díjakat helyez követelésbe, pedig Miskolcz is a vármegye területén van, s ha már az alispán úr fogatot nem tart, az 1400 korona úti-általányból a fiákert legalább Miskolczon fedezheti.

Nagyon csalódik azonban az, aki azt hiszi, a fentieket elolvassa, vagy hallva, hogy Dr. Tarnay Gyula úr, aki magához ily gavallér, tisztviselőivel szemben is az.

Hogy ez nem így van, egy pár jellemző apróság bizonyítja. Az alispán úr saját gyertya-illeményét, bár a vármegye házában birt lakásának minden része a vármegye terhére villanyfényben uszik, 24-ről 34 fontra emelte fel, ellenben a többi tisztviselőket csaknem kivétel nélkül leredukálta felére, harmadára.

Az alispán úr az alantasai uti-számláit mindig maga revideálja s könyörtelenül lecsip itt egy fél napot, ott egy fél fuvart, mert igen jól tudja ő, hogy mit engednek meg a szabályzatok, mit nem.

Borsodvármegye sok éven át volt igen érdemes, sok éven át hiven szolgált várnagyját Szombathy Józsefet hivatalából akarta kevés évekkel ezelőtt fegyelmi uton elcsapatni, Borsodvármegye akkori főispánja azért, mert egy ócska pléh-kályháját a vármegyének állítólag pinczéjében használt s csak azért kegyelmezett meg neki, mert a vád teljesen valótlanná bizonyult. Dr. Tarnay alispán úr egy vaskályháját a vármegyének egy rokona által használtatja.

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Mindezen teljesen megbízható forrásból meritett és beszerzett adatoknak birtokában nem léptem volna a panasz útjára, ha a legközelebbi napok eseményei arról nem győztek volna meg, hogy az alispán úr oly czélből, hogy az ellene felmerült jogos panaszt elnémitsa és a tények kiderítését lehetetlenné tegye a terrorismusnak eszközeihez nem nyul.

Tarnay alispán ugyanis értesülve arról, hogy az előzmények után a megyei levéltárban is puhatoló lépések tétettek, e feletti való felgerjedésében a tisztán kötelességteljesítésre szoritkozott megyei levéltárnokot a főispán utján állásától nemcsak felfüggesztette, de hivatalos szobáját lepecsételtette és midőn ezen intézkedést a tisztviselőknak tudomására juttatta, közölök

többet, — a kiket a vizsgálat során meg fogok nevezni — külön-külön maga elé idézte és őket a levéltárnok példájára utalva, reá birni igyekezett, hogy az esetleges vizsgálat során ellene vallomást ne tegyenek.

Midőn ezekről értesültem, egy pillanatig sem késhettem tovább azon kötelességem teljesítésével, hogy a felsoroltakat, úgy a mint azok teljesen megbízható megjelölt forrásom alapján tudomásomra jutottak, Nagyméltóságod előtt panasz tárgyává tegyem és a vizsgálatnak sürgős elrendelése okából tisztelettel bejelentsem.

Mindezeknek előterjesztése mellett csak arra kívánom Nagyméltóságodnak szives figyelmét felhívni, hogy a jelen panasz alapján az objectiv igazságnak kiderítése mintegy kézen fekvőleg feltételezi, hogy az itt megjelölt okiratoknak, nyugtáknak és számláknak eredetiben való azonnali beszerzése olyan előfeltétel, a melynek teljesülte nélkül a vizsgálat eredményes nem is lehet.

Azon esetben tehát, ha ezen panaszom a fegyelmi eljárásnak azon módja szerint nyer elintezést, hogy az alispán úr ezen panaszomnak tartalmáról előbb szerez tudomást, semmint az okiratok beszerezettek, könnyen lehetővé válik, hogy maga a vizsgálat előre nem is sejthető nehézségekbe ütközik, esetleg teljesen megghiusul.

Figyelembe véve ezek mellett még azt, hogy a vármegye élén álló és tényleg még hivatalban lévő alispán elleni vizsgálatnak vezetésére és végrehajtására a többé-kevésbbé felelős megyei közegek mint érdekeltek, hivatva nem lehetnek, aziránt esedezem Nagyméltóságod előtt:

Méltóztassék dr. Tarnay Gyula borsodmegyei alispán ellen a fegyelmi vizsgálatot sürgősen elrendelni, annak foganatosítása céljából a belügy-miniszterium kebeléből egy a vizsgálatnál megbízott tanácsos urat azon meghagyással kiküldeni, hogy az első sorban és sürgősen a panasz tárgyává tett okiratoknak eredeti példányait szerezzé be s a vizsgálatnak eredményéről sürgősen tegyen jelentést. A vizsgáló miniszteri biztos úr által beterjesztendő jelentésből fog Nagyméltóságod meggyőződést meríteni az iránt, hogy az előterjesztett panasz teljesen alapos. Ezen hivatalosan beszerzett adatok alapján kegyeskedjék Nagyméltóságod dr. Tarnay Gyula alispán úrnak a vizsgálat tartamára való felfüggesztése iránt is intézkedni.

Nagyméltóságodnak

alázatos szolgája

Berzeviczy György.

A Belügyminiszter gyorsan intézkedett, leküldte Marek Ede osztálytanácsos urat megvizsgálni panaszomat.

Az osztálytanácsos urnak figyelmét pótbeadványomban a következőkre hívom fel.

Beszereztetni kértem Miskolcz város rendőrkapitányi hivatalától, a miskolci kir. pénzügyigazgatóságtól s a Borsodvármegyei közigazgatási irattárból a Grünfeld Ödön és Neustadt Ignác-féle borhamisítási ügyek iratait, kértem azokat a jelen fegyelmi ügghöz csatoltatni, s az ezen borhamisítási ügyekben hozott alispáni ítéleteket egymással egybehasonlítani, s általában vizsgálat tárgyává tenni az alispán urnak ezen két ügyben követett magatartását. Kértem, hogy a Budapesti Hírlap 1898. évi 205, 207, 208. számai a fegyelmi ügghöz beszereztesse és dr. Tarnay alispán úr arra nézve, vajjon a Neustadt Ignác és Grünfeld Ödön-féle borhamisítási ügyekre vonatkozólag ezen hírlapban napvilágot látott, s őt súlyosan tamadó közleményekkel szemben minő megtorlást vett igénybe, nyilatkozattételre felhivassék.

Kértem, továbbá a gr. Szirmay Alfréd-féle gondnoksági ügyben 52/1900 ai. sz. a. hozott Borsodvármegyei közigazgatási bizottsági határozat ellen gróf Szirmay Vilmos által beadott felebbezést a jelen fegyelmi ügghöz szintén beszereztetni, s az ezen felebbezésben dr. Tarnai Gyula alispán ellen emelt vádak valóságát vizsgálat tárgyává tenni.

* Megvizsgáltatni kértem a borsodvármegyei házi-pénztári számadások 1897. évi 351., 474., 1898. évi 499., 520., 566., 580., VIII/4., V/6., V/7., 152.,

* **Jegyzet.** A házi-pénztár 1897-ik évi számadásaiban a következő adatokat találtam:

351-ik tétel. Alispáni helyiségbe ismét szőnyeg 130 ft.

594-ik « « szobába ismét szőnyeg 196 frt 09 kr.

474-ik « « lakásba csillár 53 « 40 kr.

az 1898-ik évi házi-pénztári számadásokban 499. tételszám alatt:

tisztogatáshoz szerek, fénymáz: 30 frt 71 kr.

520-ik tételszám alatt. Alispáni lakásba két cserépkályha: 142 frt 20 kr.

566-ik « « « Alispán urnak seprő, kefe, fénymáz, petroleum 39 frt 10 kr.

580-ik « « « « urnál egy ablak átalakítása 112 frt 53 kr.

(az építészeti hivatal felülvizsgálata természetesen mellőztetett e tételnél.)

VIII 4 tétel. Alispán urnak ruhaszárító kötél, kefe, mosás, tisztogatás, surolás, meszelő 96 frt 20 kr.

153 tétel szám a. alispáni lakásba mosdó 8 frt 70 kr.

112 « « « ismét egy mosdó 14 frt.

378 « « « Picketől egy rézmosdó 55 frt.

589 « « « **Nagys. Tarnay Gyula alispán ur részére fegyverállvány 40 frt.**

590 « « « diván bevonás és cocos szőnyeg 128 frt.

Borsodvármegyének sok éven át volt aranytollu főjegyzőjének Lévay Józsefnek heves szemrehányásokat tett egy ízben a vármegyei közgyűlés színe előtt a megye bizottmány egyik kiválóbb tagja azért, mert a főjegyzői hivatalos helyiség egyik kicsiny szobáját lakóhelyül használta.

Egyik volt alispánnak a dr. Tarnay egyik közeli elődjének valóságos harcát kellett a vármegyei közgyűlés színe előtt megvívnia azért, mert az alispáni lakosztály egy helyiségébe egy 6 frtos pléh-kályhát merészelt a vármegye előzetes megkérdezése nélkül venni.

Borsodvármegyében nincs oly szokásjog, mely az alispánt arra jogosítaná, hogy a közpénzek felett szabadon rendelkezve azokat szőnyegek, fegyver-állványokra, kefére, ruhaszárító kötéltre, fénymázra fordítsa s így háztartási kiadásait a vármegyével fedeztesse.

112., 378., 589., 500., 594. számú tételeit s ezek alapján megállapítani kértem, hogy ezen tételeknek, különösen a 3 rendbeli mosdókészüléknek, a drága szőnyegeknek, fegyverállványnak az alispán úr részére, közpénzen levő beszerzését minő vármegyei érdek kívánta.

A borsodvármegyei házi-pénztári számadások 1898. évi 289., 390., 412., 512., 579.; s 1899. évi 203., 263., 378. számú kiadási tételeinek megvizsgálása mellett megállapítani kértem, vajjon a vármegyei virágház felállítása s fentartása vármegyei felhatalmazás alapján történt-e, s vármegyei közérdeket képez-e?

A Rakacza községi erdővételi ügyben az általam megnevezett szakértő tanúkat kihallgatni kértem azon körülményre, vajjon ezen ügyben az alispán úr szabályszerűen járt-e el; s hogy az utfenntartási alap terhére 1899-ben vagy 1900. évben az alispán úr által vásárolt 50 db fatörzs valóban megért-e 1000 frtot.

Kértem továbbá a budapesti Pannonia szálloda, s Győr sz. k. városi Fehér Bárány szálloda vendég naplóinak, s a vonatkozó rendőri bejelentési lapok beszerzése mellett az illető szállodai s kórházi személyzet kihallgatása mellett megállapítani, hogy dr. Tarnay alispán úr az 1898 február 5 és 6-án reggel is még Budapesten a Pannonia szállodában volt, Győrbe csupán 1898 febr. 6-án délelőt ért; s onnan még aznap este elutazott, s tehát a házi-pénztári számadások 1898. évi 381. sz. tételének azon adatai, mintha dr. Tarnay úr 1898 febr. 5-én Miskolcra Győrbe utazott, s aznap este Győrbe érkezett volna; s mintha ő 1898 febr. 6-án, 7-én is még, e két egész napon a Győr városi kórházban tanulmányokat teljesített volna, valótlán: s az e napokért felszámításba hozott napidíjak követelése s felvétele jogtalan dolog volt.

Bejelentettem, hogy dr. Tarnay alispán igazgatósági tagja a Borsodvármegye területén átvonuló boldva-völgyi helyiérdekű vasut részvénytársaságnak, az áru- és terményraktár üzemmel is bíró Miskolczi Hitelintézet részvénytársaságnak s a Borsod-miskolczi gőzmalom részvénytársaságnak s a miskolczi villamos vasut-részvénytársaságnak s a mezőkövesdi takarékpénztárnak. Minthogy ezen ipari vállalatokkal szemben a t. alispán úr állásánál fogva a törvény értelmében felügyeleti s iparrendészeti teendők hatósági ellátására van kötelezve, kértem a vizsgálat körébe azon kérdésnek megállapítását is belevonni, vajjon az alispán úr teljes függetlenségét és cselekvési szabadságát ezen vállalatokkal szemben igazgatói állásai nem alterálják-e?

Egy hozzám intézett levél alapján s tanúk megnevezése mellett a dr. Tarnai Gyula alispán elleni vizsgálat keretében azt is felderíteni kértem, vajjon az alispán úrnak a sajó-szentpéteri hidvámberlet árlejtése körül követett eljárása a tisztességgel s tárgyilagossággal megegyeztethető-e?

Egy hozzám intézett másik levél felhívja figyelmemet arra, hogy a miskolczi Erzsébet-kórház felépítése, berendezése s felszerelése körül nagymérvű visszaélések történtek s mivel a kórház-építés, felszerelés és berendezés körül az alispán úr vitte a döntőszerepet, a levelet aláíró kereskedő cég kér engem, hogy a vizsgálatnak a kórház-építés s berendezés ügyeinek megvizsgálása iránt is tennék előterjesztést.

E tekintetben a következő adatok jutottak tudomásomra:

Miskolcson, a magas Belügyminiszterium tudtával s legfőbb felügyelete mellett közpénzekből közérdekű célok szolgálatára az 1900. év folyamán egy közkórház épült, mely az 1900. év végén, december hó 2-án, a belügyi államtitkár úr Ö méltósága személyes jelenlétében, nagy ünnepélyességgel adatott át rendeltetésének s elneveztetett a dicsőült királyné emlékére Erzsébet-kórháznak.

Ennek a kórháznak leépítését, berendezését, felszerelését egy szakértő és független bizottság lett volna hivatva teljesíteni, a mely bizottságot azonban ebben a feladatában dr. Tarnay alispán úr a működés teréről egyszerűen leszoritván, a kórház felépítése, felszerelése, berendezése tárgyában megtartott árlejtések dolgában kizárólag maga intézkedett: elannyira, hogy a kórház építési bizottság az alispán 13565/900 ai. számú átirata és egy újabb leirata folytán 1900. évi december 11 vagy 12-én tartott ülésében világosan azt foglaltatja jegyzőkönyvbe, hogy mivel a kórház létesítése körül nekik a mellőzésen kívül egyéb szerep nem jutott; és sem az anyagbeszerzés, sem a berendezés, sem a felszerelés körül el nem jártak: ők semmi történet vagy végzett dologért felelősséget nem vállalnak, a kórházat át nem veszik; — s erről az alispánt átiratilag értesítettek is.

Utána járván a dolgoknak, tapasztaltam, hogy a kórházi bizottság tisztos tagjainak igen nagy okuk volt arra, hogy a kórház építése körül történetekért a felelősséget magukról elhárítsák.

A kórház épülete laza, rossz, czélszerűtlen berendezése silány, sőt hasznavehetetlen; s a közvélemény megállapodott nézete szerint a ráfordított rengeteg összegek 40%-ját meg nem érik.

Csak pár hete történet az ünnepélyes átadás és már — a kerítése bedőlt; 19 kőoszlop leomlott, a tetőzet bádorgása a földön hever.

Az új épület új ablakainak egyike tokostól bezuhant és általában az ablakokon füttyörészve tódul be a szél. A különféle gépezetek rosszak.

A fehérnemű silány rongy. Az összes drága kályhák, vaspléh-edények, orvosi műszerek rosszak, hasznavehetetlenek.

Sürgősen kértem a kórház létesítésének, különösen az árlejtéseknek ügyeit, beható vizsgálat tárgyává tenni a legsürgősebben szakértők útján a kórház épületét, berendezését, felszerelését, a soliditás, czélszerűség, használhatóság szempontjából s az értők fizetett összegekkel viszonyba helyezve megvizsgáltatni, s az alispán úr magaviseletét s eljárását a miskolci Erzsébet-kórház létesítése körül vizsgálat és elbírálás tárgyává tenni.

A vizsgálat lefolytatott s úgy tudom, hogy ama vádak, melyeket a feljelentésben dr. Tarnay Gyula alispán ellen előadtam, a kiküldött vizsgáló biztos úr beigazoltaknak találta. Nem is történhetett másképen, mert a feljelentésben előadott vádak aktaszerű bizonyítékokon alapulnak. Különösen beigazolást nyert a vizsgálat során az alispán által kicserélt számlák ügye. Az alispán ezen ügyben állítólag védelmére azt hozta fel, hogy a számlák kicserélését a pénzügyi osztálynak bejelentette s csak tévedésből maradt ki a szakosztály jegyzőkönyvéből az ide vonatkozó határozat. Ámde ez az okmány kicserélésének tényén mit sem változtat és nem is látszik a felhozott védelem valószínűnek, mert a szakosztály jegyzőkönyve a másnapi közgyűlésen felolvastatott s ha csakugyan adott volna a pénzügyi szakosztály az alispánnak ily felhatalmazást — mihez különben joga nem is volt — dr. Tarnay Gyula bizonyára észrevette volna a jegyzőkönyv felolvasása alkalmával, hogy ily fontos határozat a jegyzőkönyvből kihagyatott s a mulasztás pótlása iránt minden bizonynyal haladéktalanul intézkedett volna s végül az esetben, ha ily határozat az alispán úrnak az okmányok kicserélésére és azoknak hamis dátummal s lenyalt bélyegekkal s hamis uti napokkal való ellátására csakugyan jogot adott volna, miként magyarázható meg azon körülmény, hogy az alispán úr csupán a házi pénztár számadások mellett lévő okmányokat cseréli ki, míg ellenben a betegápolási pénztár számadásai mellett lévő ugyanazon időből eredő

számláinak kicserélését már nem tartja szükségesnek. Ezen körülményre ez esetben csakis azon indok szolgálhatott volna magyarázatul, hogy a házi-pénztári számlákban jogtalanul felszámolt összegeket, a melyek a miniszterium felülvizsgálata alá kerülnek, az alispán visszatéríteni ne legyen kénytelen, a betegápolási alapnál **ugyanily ezimen** felszedett összegek pedig, mivel a miniszterium felülvizsgálata alá ezek nem kerülnek, a pénztári számadások között rejtve maradjanak.

A pénzügyi szakosztály azonban, mint tisztán véleményező testület ily határozat hozatalára feljogosítva nincs és nem is volt, miből nyilvánvaló, hogy dr. Tarnay Gyulának a pénzügyi szakosztály határozatával való védekezése legalább is valószínűtlen.

A vizsgálat során a panaszban felhozott vádak tehát beigazolást nyertek.

Minthogy pedig a vizsgálóbiztos ur a gróf Szirmay ügyben, a Grünfeld és Neustadt féle borhamisítási ügyekben, valamint a vizsgálat során beadott pótbeadványokban a sajószentpéteri hidvám bérlet és a kórházi berendezések szállítása körül mutatkozó visszaélések tekintetében **a vizsgálatot nem vitte keresztül s az általam bejelentett tanuk kihallgatását szükségesnek nem tartotta,** már ezen tényből is nyilvánvaló, hogy a vizsgálat során beigazolást nyert vádak teljesen elegendőknek bizonyultak arra nézve, hogy dr. Tarnay Gyula ellen a fegyelmi eljárás elrendeltessék.

BERZEVICZY GYÖRGY

MEGYEBIZOTTSÁGI TAG

PANASZA

Dr. TARNAY GYULA

BORSODVÁRMEGYEI ALISPAN

ELLEN.

